

Saksbehandler

Oddvar Brenna

Telefon

77 83 79 76

Vår dato

16.12.2009

Deres dato

11.09.09

Vår ref.

2009/4716 - 2

Deres ref.

200801973-/EIE

Arkivkode

422.0

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

**Høring – forslag til vernehjemmel i jordloven – uttalelse fra
Fylkeslandbruksstyret i Troms.**

Sak nr 140/09.

Troms fylkeslandbruksstyre behandlet i møte den 17.11.09 ovennevnte sak.

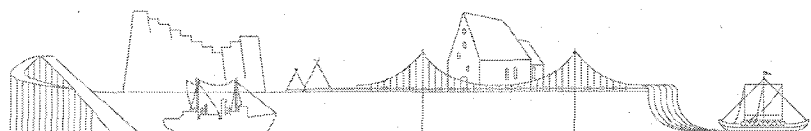
På grunnlag av de foreliggende opplysninger ble det fattet vedtak slik det framgår av vedlagte utskrift av møteboka.

Landbruks- og matdep.	
Saksnr.: 200801973	Doknr.: 51
Mottatt: 16 DEK 2009	
Saksbeh.: ASR/MA/EIE-2	410
Kopier:	

Med hilsen

Terje Dahl ef.
Fylkesskogsjef

Oddvar Brenna
fylkesskogmester

MØTEBOK FOR FYLKESLANDBRUKSSTYRET I TROMS

SAK NR: 140/09

HØRING – FORSLAG TIL VERNEHJEMMEL I JORDLOVEN.

I brev av 14.09.09 sender Landbruks- og matdepartementet på høring et forslag til vernehjemmel i jordloven.

I brevet fra LMD heter det:

Statens landbruksforvaltning har på oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet lagt fram forslag til vernehjemmel i jordloven. Rapporten er sammen med departementets høringsbrev og revidert lovforslag publisert på www.regjeringen.no/lmd under *Dokumenter/Høringer*.

Vi ber høringsinstansene ta kontakt med departementet dersom det er behov for skriftlig utsending av høringsdokumentene.

Departementet ber om uttalelse **innen 10. januar 2010**, gjerne elektronisk til [postmottak@lmd.de .no](mailto:postmottak@lmd.de.no).

HØRINGSBREVET:

Bakgrunn

Dyrka jord er en ikke-fornybar ressurs og et nødvendig grunnlag for at framtidige generasjoner skal ha mulighet til å produsere egen mat på egen jord. I rapporten Klimaskifte for jordvern redegjør Jordverngruppa for omfanget av omdisponering av matjord til andre formål i Norge ([1](#)), og konkluderer med at det er behov for tiltak. Gruppa viser blant annet til Riksrevisjonens undersøkelse av bærekraftig arealplanlegging og arealdisponering i Norge , hvor det fremgår at produktive jordressurser ikke ivaretas slik Stortinget har forutsatt.

Regjeringens mål for jordvernet, sist uttrykt i St.meld. nr. 26 (2006 - 2007) Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand, er å:

- halvere den årlige omdisponeringen av de mest verdifulle jordressursene innen 2010
- stimulere kommunene til å utpeke kjerneområder for landbruk som grunnlag for kommunale planavklaringer
- stimulere til regionale planprosesser i by- og tettstedsområder, der det trekkes langsiktige jordverngrenser
- arbeide for å redusere avgangen av dyrka mark til samferdselstiltak

Hva som menes med å halvere de mest verdifulle jordressursene er ikke nærmere definert i Stortingsmeldingen. Departementet har, etter anbefaling fra Jordverngruppa, avgrenset målsettingen til å omfatte den dyrka jorda, og ikke den dyrkbare. Departementet har videre lagt til grunn det årlige gjennomsnittet for perioden 1993 - 2004, som var den nærmeste tiårsperioden før målet ble satt. Statens landbruksforvaltnings (SLF) og SSBs seneste statistikk viser at det ble nedbygd 7 900 dekar matjord i 2008. Det er med andre ord et stykke igjen til en er nær målet, dvs. at omdisponeringen ikke skal overstige 5 700 dekar per år.

Disse tallene må ses i lys av at også dyrkbar mark er en begrenset ressurs under press. Foreløpige tall for 2008 viser at omdisponeringen av dette arealet økte med ca. 24 % i forhold til samme tiårsperiode, til 7 713 dekar.

Tallene er usikre, og antas å angi et minimum for omdisponering i dag. På grunn av mulighet for underrapportering kan tallene være høyere. Videre inngår ikke nedbygging av dyrka og dyrkbar jord til nødvendige veier og bygninger i landbruket siden dette ikke anses som omdisponering etter jordloven § 9.

På grunn av økonomisk vekst, økt sentralisering og befolkningsvekst mener departementet at det vil bli krevende å nå og opprettholde nivået i målsettingen. Departementet mener derfor det er behov for nye tiltak.

SLFs forslag og vurderinger

SLF fikk på denne bakgrunn i brev av 2. desember 2008 i oppdrag utrede en hjemmel for vern av dyrka jord. I sin rapport Vernehjemmel i jordlova av 15. mars 2009 (publisert på departementets hørings sider på www.regjeringen.no/lmd) har SLF vurdert eksisterende virkemidler, og kommet til at norsk lovgivning i dag ikke har hjemmel for vern av jordressurser med formål å sikre og videreføre matproduksjon. SLF oppsummerer dette slik: "Områder vernet etter naturvernloven har sterkere vern mot nedbygging enn dyrka jord har. Til tross for klare nasjonale målsettinger om å bevare matjord og til tross for mulighetene i eksisterende virkemidler i lovverket til å gjennomføre denne politikken, er den registrerte omdisponeringen av dyrka jord høyere enn målsetningen. En hjemmel for vern av dyrka jord som hindrer nedbygging vil sikre at de mest verdifulle og mest utsatte matproduksjonsområdene i Norge kan bevares og drives nå og i framtiden."

SLF foreslår at nye bestemmelser om jordvern tas inn i jordloven, og videre:

- at Kongen i ny § 8b får myndighet til å gi verdifulle jordressurser varig vern som jordvernområder. Dette innebærer at jordbruksdriften i jordvernområdet i hovedsak fortsetter som før
- at adgangen til å omdisponere og fradele dyrka jord på eiendommer i jordvernområder blir innskrenket, jf forslag til ny § 8c. Det er foreslått endrede kriterier for dispensasjon (samt søknadsplikt også for omdisponering av dyrka jord til bl.a. driftsbygninger og gårds- og driftsveger)
- at myndigheten til å gi samtykke til omdisponering og deling i jordvernområdene plasseres hos Fylkesmannen. Statens landbruksforvaltning blir klagemyndighet

- at vernet skal gjelde verdifull dyrka jord. Arealenes kvalitet og egnethet i matproduksjon, særlig for matkorn, vil være et vesentlig kriterium, men også arealer til fôrproduksjon kan være aktuelle
- at arealene bør være av en viss størrelse og mest mulig sammenhengende
- at det settes i gang en prosess for å vurdere aktuelle jordvernområder i alle deler av landet når loven er trådt i kraft
- at verneprosesser deretter kan igangsettes for enkeltstående områder
- at Fylkesmannen fremmer forslag overfor SLF som deretter vurderer og avgjør hvilke konkrete områder som skal utredes for vern
- at det legges til rette for gode medvirkningsprosesser slik at grunneiere, planmyndigheter og andre får anledning til å uttale seg
- at de strengere bestemmelsene skal gjelde fra det tidspunkt SLF har fattet vedtak om oppstart av verneprosess

SLF legger til grunn at vedtak om jordvern er en rådgivningsregulering som i utgangspunktet må tåles erstatningsfritt. Det blir videre understreket i utredningen at forslaget ikke endrer betydningen av å opprettholde et sterkt jordvern også i områder som ligger utenfor jordvernområdene.

Departementet gjør oppmerksom på at forslagene og vurderingene i rapporten står for utreders regning, og ber om høringsinstansenes syn på disse.

Andre spørsmål

Departementet vil videre utdype enkelte punkter som en også ber om å få høringsinstansenes syn på:

Hva slags areal skal kunne vernes

Det er ikke aktuelt å verne all dyrka jord. SLF har ikke foreslått inntatt i lovteksten spesielle vilkår for å kunne bestemme vern. Hensynet til forutberegnelighet for borgerne tilsier imidlertid etter departementets oppfatning at loven angir nærmere bestemte kriterier for hvilke arealer som kan være aktuelle. Departementet foreslår derfor at det i forslaget § 13 skal framgå at jordvernhjemmelen skal gjelde verdifull dyrka jord, og at det bl.a. skal legges vekt på 1) arealenes kvalitet til mat- eller fôrproduksjon, 2) om arealene har eller kan få nasjonal eller regional betydning for matproduksjon, 3) om arealene er av en viss størrelse og om de er sammenhengende samt 4) om de ligger i et område der det er eller kan ventes å bli utbyggingspress. Forslaget går fram av *departementets lovutkast § 13 annet ledd*.

Avveining mot andre samfunnsinteresser

Oppretting av jordvernområde vil etter omstendighetene kunne medføre enkelte uheldige konsekvenser for annen samfunnsutvikling. Eksempler på dette kan være at planmyndigheter må legge til rette for utbygging i mindre egnede eller kostnadskrevenne arealer eller åpne opp for bygging i høyden. Dette er momenter vernemyndigheten bør ta i betraktning når et område vurderes for vern.

Selv om vernemyndigheten etter forvaltningsloven §§ 17 og 37 har plikt til å sørge for at "saken er så godt opplyst som mulig før vedta treffes", vil departementet foreslå en egen saksbehandlingsregel om avveining mot andre viktige samfunnsinteresser, se *departementets lovutkast § 13 tredje ledd*. Med "andre viktige samfunnsinteresser" forstås blant annet behovet for verdiskaping, en effektiv areal- og

ressursforvaltning og bevaring av naturens mangfold. Vernemyndigheten har plikt til å foreta en slik helhetlig vurdering av ulemper for andre viktige samfunnsinteresser. Resultatet av en slik avveining vil etter omstendighetene bli å akseptere visse samfunnsmessige kostnader for å kunne gi verdifull dyrka matjord særlig beskyttelse. Departementet viser for øvrig til muligheten for dispensasjon i *departementets lovutkast § 14 annet ledd*.

Forholdet til allerede gitt tillatelser og vedtatte arealplaner mv.

Vedtak om vern av dyrka jord tar sikte på å opprettholde eller trygge jordbruksproduksjon, og vil dermed i utgangspunktet ikke få betydning for igangværende bruk. Vedtaket om vern vil imidlertid kunne få betydning for grunneiere eller rettighetshavere som har planlagt annen framtidig utnyttning enn jordbruksproduksjon, men hvor ny bruk ikke har startet når vernevedtaket blir fattet. Departementet mener det vil være behov for en bestemmelse som regulerer disse situasjonene, og foreslår tre ulike løsninger avhengig av hvilken bruk og tillatelse det er tale om:

I § 13 fjerde ledd bokstav a foreslår departementet at vedtak om jordvern ikke får virkning for tiltak der det allerede er gitt samtykke til omdisponering etter § 9.

Departementets lovutkast § 13 fjerde ledd bokstav b klargjør at for bruksendringer som krever annen offentlige tillatelse etter for eksempel plan- og bygningsloven eller vannressursloven, vil tiltak som det er gitt tillatelse til gå foran dersom denne er gitt før vernevedtaket. Kravet til tillatelse omfatter alle tilfeller hvor bruken bare kan skje med støtte i et enkeltvedtak etter en lov eller en forskrift, enten det er byggetillatelse, godkjenning, konsesjon eller annet. Det er ikke tilstrekkelig at det foreligger godkjent reguleringsplan for et boligområde dersom det ikke er gitt endelig byggetillatelse i medhold av plan- og bygningsloven. Normalt vil aktuelle verneområder ligge i LNFR-områder med eller uten bestemmelser om spredt bebyggelse. Vedtak om jordvern vil med departementets forslag gå foran gjeldende og framtidige arealplaner, også bestemmelser om spredt bebyggelse i LNFR-områder.

I de tilfeller nødvendige tillatelser til annen bruk er gitt, vil tiltaket kunne gjennomføres uhindret av vedtak om jordvern dersom tiltaket igangsettes innen den frist som følger av lov eller vedtak.

For annen bruk som ikke krever tillatelse etter gjeldende lovverk, for eksempel omdisponering av dyrka jord til driftsbygning, må tiltaket være igangsatt fysisk før vernevedtaket blir fattet. Forslag til bestemmelse om dette *går fram av departementets lovutkast § 13 fjerde ledd bokstav c*.

Virkingen av vernevedtaket - dispensasjon

Virkingen av vernevedtaket blir at den vernede jorda ikke kan "brukast til anna føremål enn jordbruksproduksjon", se *departementets lovutkast § 14 første ledd*. Forbudet omfatter blant annet bygging av landbruksveier og oppføring av bygninger knyttet til driften av eiendommen. Det følger implisitt av denne bestemmelsen, og direkte av av forvaltningsloven § 40, at det kreves særskilt hjemmel for å dispensere fra vernevedtaket.

Etter gjeldende bestemmelse om omdisponering (§ 9) blir begrepet "jordbruksproduksjon" tolket slik at det dekker all planteproduksjon i jordbruk og hagebruk der jorda blir brukt som vekstmedium samt bygninger som er nødvendige for driften, inkludert våningshuset, jf. M 4/2003 pkt. 7.3. Det innebærer at det for slike tiltak ikke er nødvendig med omdisponeringssamtykke selv om det går med dyrka jord. SLF foreslår i sitt lovutkast § 8 c første ledd at oppføring av bygninger som er knyttet til driften,

herunder våningshus, og bygging av driftsveier og gårdsveier, ikke blir regnet som "jordbruksproduksjon" i områder som er vernet. Dette er departementet enig i.

Departementet antar at det etter alminnelig språklig forståelse også kan finnes enkelte andre tiltak som går under begrepet "jordbruksproduksjon" enn dem SLF har nevnt i forslaget. Vi ønsker derfor høringsinstansenes syn på om en slik bestemmelse bør ha som utgangspunkt at alle tiltak som innebærer at jorda ikke lenger skal kunne brukes som vekstmedium for planteproduksjon eller hagebruk omfattes av forbudet.

SLF har foreslått i § 8 c at det kan gis samtykke til omdisponering i "særlege høve".

Dette er samme vilkår som etter gjeldende lov (§ 9). Opplistingen over hvilke momenter som det etter gjeldende lov skal legges vekt på ved vurderingen er imidlertid foreslått utelatt i det nye forslaget.

Hensikten med oppretting av jordvernområder er å gi områder med verdifull matjord særlig beskyttelse. Da må vilkårene for tillatelse til omdisponering være strengere enn etter § 9, ellers oppnår en ikke annet enn at avgjørelsesmyndigheten flyttes til fylkesmannen. Departementet vil derfor foreslå at fritak fra forbudet bare kan gis dersom tiltaket "ikkje strir mot føremålet til vernevedtaket og tiltaket har lite å seie for verneverdiane i jordvernområdet, eller dersom omsynet til tryggleik eller samfunnsinteresser av særleg stor vekt taler for det", se *departementets lovutkast § 14 første og annet ledd*. Dette er ment å innebære en klar innstramming av dispensasjonsvilkårene i forhold til vilkårene i § 9.

Hvorvidt tiltaket strider mot vernevedtakets formål vil bero på tiltakets omfang, art og utstrekning vurdert opp mot verneformålet. Tiltak som krever store og irreversible inngrep, vil som en klar hovedregel ikke kunne få tillatelse etter denne bestemmelsen. Oppføring av driftsbygning eller gårdsvei som er nødvendig for videre drift vil imidlertid kunne anses å være i samsvar med verneformålet - å opprettholde matproduksjonen - og vil etter omstendighetene kunne tillates. Dette beror igjen på om tiltaket dessuten "har lite å seie for verneverdiane i jordvernområdet". Et tiltak som i seg selv ikke medfører store inngrep, men som vanskeliggjør driften av gjenværende areal, vil etter omstendighetene kunne påvirke verneverdiene. Hensikten med å stille krav om minimal innvirkning er å sikre at vernevedtaket ikke uthules gjennom omfattende dispensasjoner. Begge vilkårene må være oppfylt for at det skal kunne gis tillatelse. Men det følger ikke av dette at dispensasjon nødvendigvis skal gis dersom kravene er oppfylt. Bestemmelsen er en "kan"-bestemmelse der andre vurderingsmomenter kan være relevante innenfor rammen av forvaltningsmyndighetens skjønn, alminnelige forvaltningsrettslige regler og retningslinjer og instruksjer fra overordnet myndighet.

I tilfeller der sikkerhetsmessige hensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, kan det gis tillatelse uavhengig av om de to førstnevnte vilkårene i § 14 annet ledd er oppfylt. Med alternativet "tryggleiksomsyn" siktes det blant annet til sikkerhet for liv og helse, smittsomme sykdommer fra dyr og planter, og sikkerhet mot omfattende og direkte skade på eiendom. Også der hensynet til "samfunnsinteresser av særleg stor vekt" gjør det nødvendig å gi tillatelse kan det gis tillatelse selv om tiltaket strider mot verneformålet og påvirker verneverdiene. Departementet legger til grunn at blant annet utbygginger Stortinget har gitt tilslutning til normalt vil kunne få tillatelse etter denne bestemmelsen. Utbygging til boligformål, idrettsanlegg og kjøpesenter vil ikke kunne falle inn under dette vilkåret. Avgjørelsesmyndigheten må vurdere om planmyndigheten eller tiltakshaver har alternative, realistiske muligheter for utbygging. Finnes slike alternativer, har det formodningen mot seg at "samfunnsinteresser av særleg stor vekt" taler for å bygge ned jorda.

I vurderingen av alle vilkårene vil det også være relevant å vektlegge virkningen av om tilsvarende dispensasjonssøknader vil bli innvilget i framtiden.

SLF foreslår at det kan gis samtykke til fradeling dersom "nasjonale omsyn eller omsyn til jordrasjonalisering" taler for det. Nedbygging av dyrka jord skjer ikke ved deling, men ved omdisponering. Departementet mener derfor det ikke er behov for bestemmelse om fradeling i jordvernområder, og foreslår i stedet at slike saker behandles på vanlig måte etter jordloven § 12.

Prosess

SLF har foreslått å legge til rette for brede og grundige medvirkningsprosesser og en åpen og inkluderende saksbehandling hvor alle berørte interesser, herunder kommuner og fylkeskommuner som planmyndigheter, skal involveres og gis anledning til å uttale seg. Det er departementet enig i. God gjensidig informasjon vil etter departementets oppfatning bidra til å dempe eventuelle konflikter og øke forståelsen for vernet. Forvaltningslovens saksbehandlingsregler ivaretar disse hensynene. For å involvere berørte interesser tidlig i prosessen, herunder kommunale og regionale planmyndigheter, vil departementet foreslå at påtenkt verneforslag kunngjøres når arbeidet med vern tar til. Kunngjøringen skal gjøre rede for de viktigste følgene vedtaket antas å få. Grunneiere skal så langt råd er få skriftlig melding om forslaget, og få en rimelig frist til å gi merknader før forslag blir utformet. Formuleringen "så langt råd er" innebærer at det ikke foreligger noen saksbehandlingsfeil dersom man ikke når fram til alle, eller dersom et brev kommer for sent fram. *Se departementets lovforslag § 15 første ledd.*

Et vernevedtak vil få betydning for alle som vil bruke området, og regnes derfor som forskrift etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav c. Vernevedtakets følger for bestemte grunneiere eller rettighetshavere innenfor området gjør at det etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b også må regnes som enkeltvedtak med disse som parter. Dette medfører blant annet at grunneiere varsles etter forvaltningsloven § 16 og får uttalelsesrett, mens organisasjoner og andre hvis interesser berøres blir høringsinstanser. Departementets forslag framgår av *departementets lovutkast § 15 annet ledd.*

Departementet vil komme tilbake til utfyllende retningslinjer for saksbehandlingen ved eget rundskriv eller utfyllende bestemmelser ved egen forskrift. Departementet foreslår at Kongen får hjemmel til å fastsette nærmere forskrifter som utfyller saksbehandlingsreglene i jordloven og forvaltningsloven, i se *departementets lovutkast § 15 annet ledd tredje punktum.*

Tiltak ved igangsatt saksbehandling, men før endelig vernevedtak er fattet

SLF forutsetter i sin rapport at det skal fattes et eget vedtak om utgreiing av vern før selve vernevedtaket (forskriften) fattes. SLF foreslår at rettsvirkningen av et slikt vedtak er at de strengere dispensasjonsbestemmelsene i § 8c gjelder i områder som utredes for jordvern, samt at Fylkesmannen og ikke kommunene er avgjørelsesmyndighet i første instans, jf. SLFs lovutkast § 8c første og annet ledd. Bakgrunnen for forslaget er å unngå omdisponering mens utreding pågår.

Departementet er i tvil om det er hensiktsmessig at kunngjøring av påtenkt verneforslag uten videre skal ha slik rettsvirkning, og ønsker høringsinstansenes syn på dette.

Ved lovendring i kraft 1. juli 2009 har fylkesmennene fått hjemmel til for en begrenset tidsperiode å pålegge kommuner å sende inn fortløpende utskrift av alle avgjørelser i en eller flere sakstyper etter jordloven eller konsesjonsloven. Etter departementets oppfatning bør fylkesmannen i alminnelighet

bruke denne hjemmelen overfor kommuner som har arealer i et område som fylkesmannen utreder for vern, slik at fylkesmannen får anledning til å gjøre seg kjent med vedtak som berører disse områdene. Departementet mener dette på en mer hensiktsmessig måte enn en egen bestemmelse om tiltak ved igangsatt saksbehandling, innen rammen av forvaltningsloven § 35 (2) vil gjøre det mulig å utsette eller stanse omdisponering i strid med nasjonale mål eller verneformålet før vernevedtak trår i kraft.

Departementet ønsker høringsinstansenes syn på dette, og om det eventuelt er behov for bestemmelse om midlertidig vern jf. naturmangfoldloven § 45, eller hjemmel til avslag uten videre når påtenkt verneforslag er kunngjort, jf. samme lov § 44, jf. § 42.

Korrigerings

Endringene gjort i jordloven § 2 i forbindelse med vedtakelsen av ny plan- og bygningslov ble gjort delvis på bokmål. Jordloven har nynorsk målføre. Departementet foreslår derfor også enkelte språklige justeringer av § 2. Forslaget går fram av *departementets lovutkast § 2 første og annet ledd* og er ikke ment å medføre realitetsendringer.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Prosess med vern av dyrka jord skal starte opp gradvis ut fra eksisterende ressurser og kapasitet hos kommunene, fylkesmannen og SLF. Departementet legger i utgangspunktet til grunn at forslagene ikke vil føre økt ressursbruk for offentlige myndigheter, men vil vurdere resursbehovet når en har vunnet erfaring og vil sørge for å tilføre nødvendige ressurser i den grad ordningen fører til et merarbeid.

Avslutning

Departementet ber om uttalelse **innen 10. januar 2010**, gjerne elektronisk til postmottak@lmd.dep.no.

Vedlegg 1. Endringsforslag Lov om jord (jordlova) m.m.

I lov 12. mai 1995 nr. 23 om lov om jord (jordlova) blir det gjort følgende endringer:

§ 2 første ledd skal lyde

Denne lova gjeld for heile landet. Føresegnene i §§ 9 og 12 gjeld likevel ikkje for område som:

- a) I reguleringsplan er lagt ut til anna føremål enn landbruk eller *omsynssone* som med *tilhøyrande føresegn fastset* faresone, jf. *plan- og bygningsloven* § 12-6.
- b) I bindande arealdel av kommuneplan er lagt ut til
 1. *utbygging* og anlegg, eller
 2. landbruks-, natur- og friluftsområde samt reindrift der grunnutnyttinga er i samsvar med føresegner om spreidd utbygging som krev at det ligg føre reguleringsplan før deling og utbygging kan skje.

Nytt kapittel VI skal lyde:

Kap. VI Vern av dyrka jord for jordbruksproduksjon

§ 13. Vedtak om oppretting av jordvernområde

Kongen kan vedta at område med verdfull dyrka jord skal vernast som jordvernområde.

Ved avgjerda om vern skal det mellom anna leggjast vekt på i kva grad areala er eigna til mat eller fôrproduksjon, om areala har eller kan få noko å seie for nasjonal eller regional mat- eller fôrproduksjon, om areala er av ein viss storleik og ligg samla, og om areala ligg i eit område der det er eller kan ventast å verta utbyggingspress.

Omsynet til vern av dyrka jord skal vegast mot andre viktige samfunnsinteresser.

Vedtak om vern får ikkje verknad for

- a) tiltak der det allereie er gitt samtykke til omdisponering etter § 9,
- b) tiltak som krev løyve frå det offentlege etter anna lovverk, og slikt løyve er gitt, eller
- c) tiltak som ikkje krev samtykke etter § 9, som omdisponering av dyrka jord til driftsbygning og våningshus, dersom tiltaket fysisk er sett i gong når vernevedtaket blir gjort.

§ 14. Bruk av dyrka jord i jordvernområde

I jordvernområde må dyrka jord ikkje brukast til anna føremål enn jordbruksproduksjon. Forbodet gjeld i alle tilfelle kor jorda ikkje vert nytta som vekstmedium for planteproduksjon eller hagebruk.

Departementet kan gi fritaking frå forbodet i første ledd dersom tiltaket ikkje strir mot føremålet til vernevedtaket og har lite å seie for verneverdiane i jordvernområdet, eller dersom omsynet til tryggleik eller samfunnsinteresser av særleg stor vekt taler for det.

§ 9 tredje til femte ledd og § 12 tredje til sjette ledd gjeld tilsvarande.

§ 15. Handsaming av saker om jordvern

Når arbeidet med vern etter § 13 tek til, skal Kongen kunngjere eit påtenkt verneforslag i minst éi avis som er alminneleg lesen på staden. Kunngjeringa skal gjere greie for dei viktigaste følgjene av forslaget, jf. § 14. Grunneigarar og rettshavarar i det påtenkte jordvernområdet skal så langt råd er få skriftleg melding om forslaget, og få ein rimeleg frist til å gi merknadar før forslaget vert utforma.

Vedtak om vern av dyrka jord for jordbruksproduksjon vert fastsett som forskrift, jf. forvaltningsloven kapittel VII. Overfor grunneigarar og rettshavarar som verneforskrifta får følgjer for, gjeld også reglane om enkeltvedtak i forvaltningsloven. Kongen kan i forskrift gi føresegner som utfyller sakshandsamingsreglane i paragrafen her og forvaltningsloven

Saken legges fram til politisk behandling i Fylkeslandbruksstyret. Det innstilles ikke til vedtak i saken. Rapporten om ”Vernehjemmel i jordlova” kan leses på LMD sin heimeside.

Fylkeslandbruksstyret i Troms behandlet saken i møte den 17.11.09:

VOTERING:

1.

Fylkeslandbruksstyret i Troms ønsker et sterkere jordvern.

Dyrket og dyrkbar mark er en begrenset ressurs i hele landet, men i særdeleshet i den nordlige landsdelen. Verneprosessen bør derfor også omfatte dyrkbar jord for å sikre landbrukets ressursgrunnlag for nord norsk matproduksjon for framtidige generasjoner.

Vedtatt med 6 mot 1 stemme.

2.

Fylkeslandbruksstyret slutter seg til endringsforslaget i Jordloven.

Vedtatt med 6 mot 1 stemme.

3.

Fylkeslandbruksstyret vil fremme følgende momenter til prosessen:

a)

Nord- Norge er en grasproduserende landsdel. **Disse arealene må ha et like sterkt vern som åpne åkerarealer i bynære områder.** Produksjon av melk og kjøtt er viktig i en nasjonal og regional forsyningssituasjon. Fylkets produksjon av kjøtt og melk ivaretas best gjennom å sikre arealer for grovforproduksjon.

Vedtatt med 6 mot 1 stemme.

b)

Vernehjemmelen omfatter ikke dyrkbar skogsmark. I Troms fylke er det viktig å sikre dyrkingsreserver, og det bør vurderes å utvide vernehjemmelen til også å omfatte dyrkbar mark. Den globale klimaendringen forsterker behovet for et restriktivt jordvern. Det er viktig at også den nordlige landsdelen sikrer arealer for framtidig matproduksjon.

Vedtatt med 6 mot 1 stemme

c)

Frafall av landbruksfaglig kompetanse og kapasitet i kommunene er bekymringsfullt. Flere kommuner i Troms er ikke tilstrekkelig rustet til å ivareta landbrukets forvaltningsbehov, med de konsekvenser det får for landbruket i et endra framtidig perspektiv.

Vedtatt med 6 mot 1 stemme

d)

Generelt har kommunene begrensede ressurser og det kan by på problemer å delta i verneprosessen. LMD bør stille til rådighet økonomiske virkemidler for å gjennomføre prosessene i kommunene. En økonomisk startpakke kan være et aktuelt bidrag for å stimulere til gode prosesser. Nasjonale myndigheter bør øke innsatsen på veiledning og informasjon til

kommunene og til brukerne om vern av stedbundne ressurser.

Vedtatt med 6 mot 1 stemme.

e)

Dagens lovverk gir kommunene stor myndighet i forvaltningen av dyrket og dyrkbar jord. Men jordvern og deling praktiseres for liberalt i mange kommuner. Et alternativt virkemiddel kan være å innskrenke kommunenes avgjørelsesmyndighet, evt inndra den i sin helhet for en periode. Dette kan gi et mer effektivt og helhetlig jordvern i samsvar med nasjonale målsettinger.

Forkastet med 4 mot 3 stemmer.

VEDTAK:

1.

Fylkeslandbruksstyret i Troms ønsker et sterkere jordvern.

Dyrket og dyrkbar mark er en begrenset ressurs i hele landet, men i særdeleshet i den nordlige landsdelen. Verneprosessen bør derfor også omfatte dyrkbar jord for å sikre landbrukets ressursgrunnlag for nord norsk matproduksjon for framtidige generasjoner.

2.

Fylkeslandbruksstyret slutter seg til endringsforslaget i Jordloven.

3.

Fylkeslandbruksstyret vil fremme følgende momenter til prosessen:

a)

Nord- Norge er en grasproduserende landsdel. **Disse arealene må ha et like sterkt vern som åpne åkerarealer i bynære områder.** Produksjon av melk og kjøtt er viktig i en nasjonal og regional forsynings situasjon. Fylkets produksjon av kjøtt og melk ivaretas best gjennom å sikre arealer for grovforproduksjon.

b)

Vernehjermelen omfatter ikke dyrkbar skogsmark. I Troms fylke er det viktig å sikre dyrkingsreserver, og det bør vurderes å utvide vernehjermelen til også å omfatte dyrkbar mark. Den globale klimaendringen forsterker behovet for et restriktivt jordvern. Det er viktig at også den nordlige landsdelen sikrer arealer for framtidig matproduksjon.

c)

Frafall av landbruksfaglig kompetanse og kapasitet i kommunene er bekymringsfullt. Flere kommuner i Troms er ikke tilstrekkelig rustet til å ivareta landbrukets forvaltningsbehov, med de konsekvenser det får for landbruket i et endra framtidig perspektiv.

d)

Generelt har kommunene begrensede ressurser og det kan by på problemer å delta i verneprosessen. LMD bør stille til rådighet økonomiske virkemidler for å gjennomføre prosessene i kommunene. En økonomisk startpakke kan være et aktuelt bidrag for å stimulere til gode prosesser. Nasjonale myndigheter bør øke innsatsen på veiledning og informasjon til kommunene og til brukerne om vern av stedbundne ressurser.